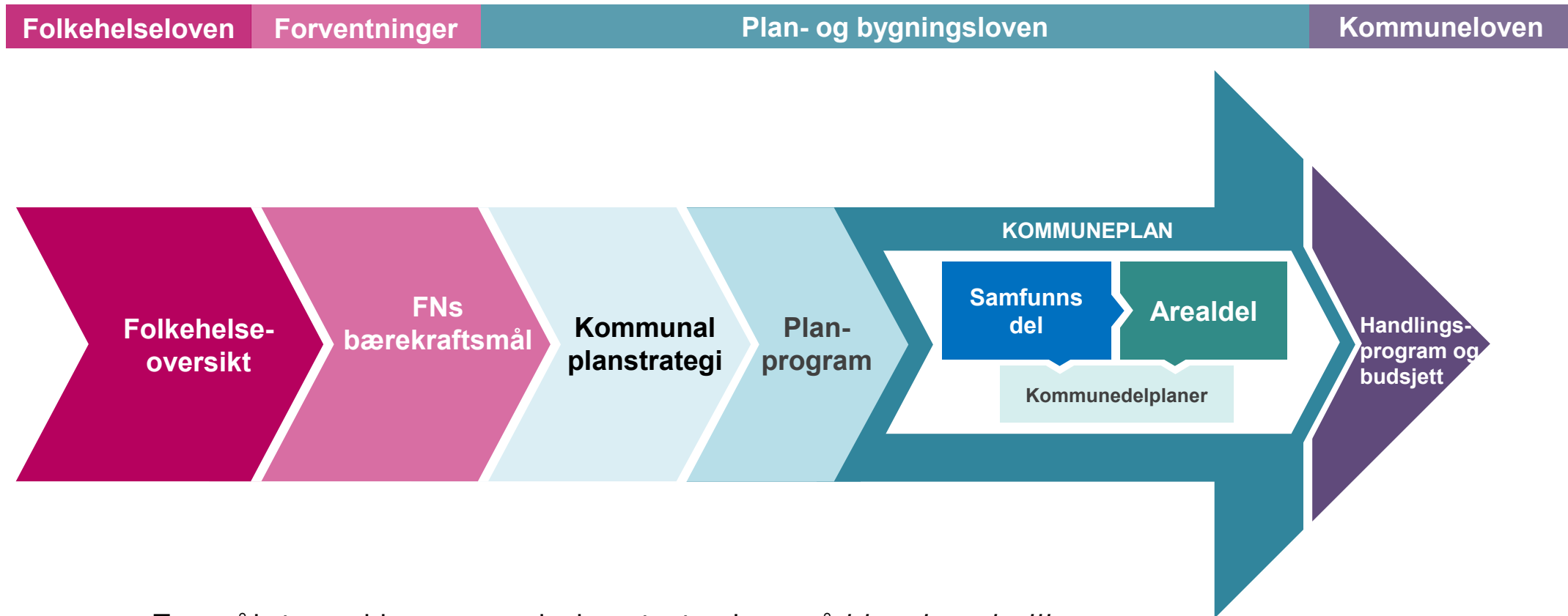

RINGERIKE
KOMMUNE

FNs bærekraftsmål – prioriterte fokusområder

Strategi og plan 22. oktober 2019

Planstrategi 2020-2023 og planprogram

Formålet med kommunal planstrategi er: «å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen».

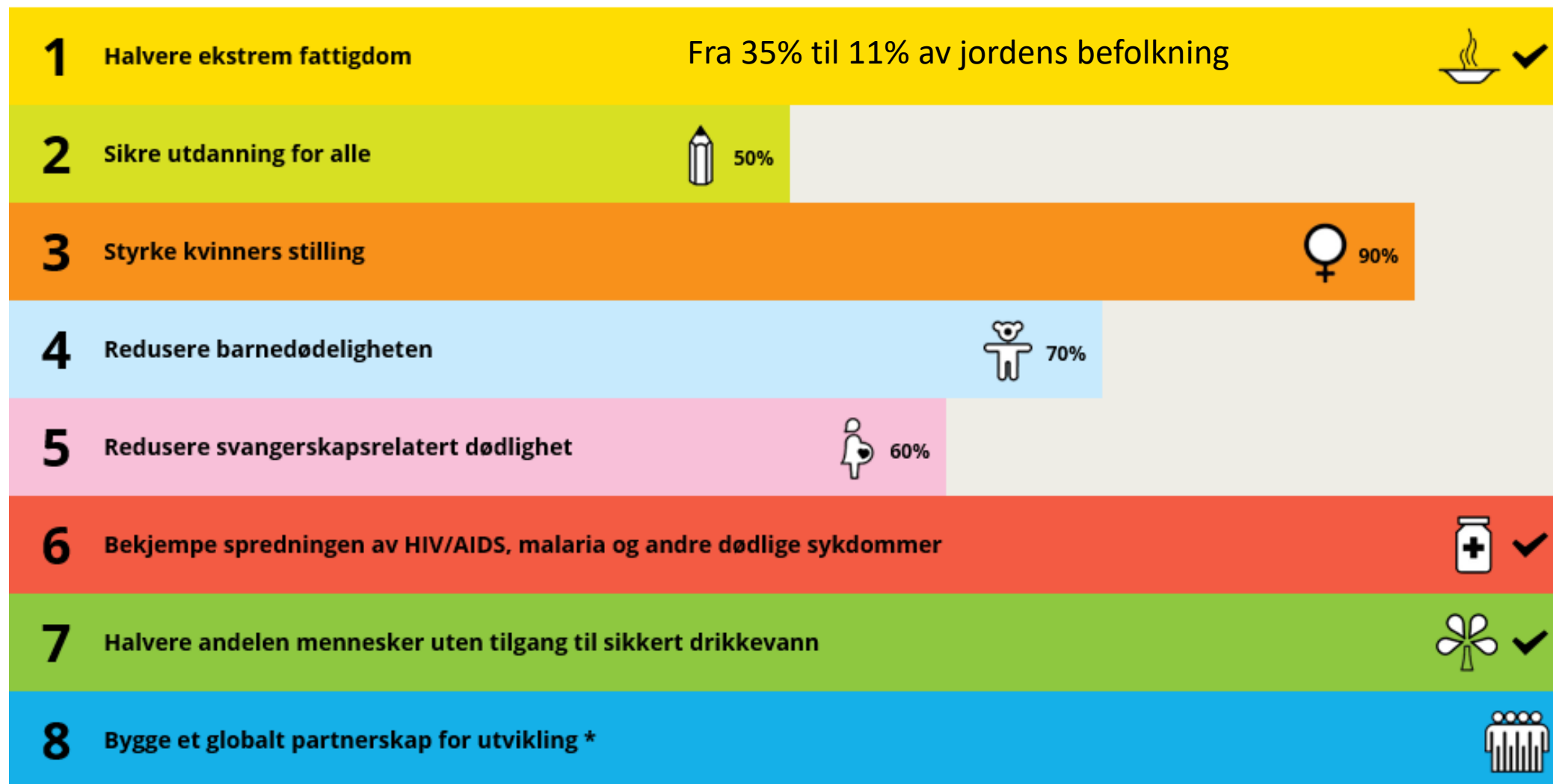

Resultater fra forrige globale dugnad; -tusenårsmålene

1990

2016

* Mål 8 har ingen klar og målbar slutt.

Kilde: FN-sambandet

FNs bærekraftsmål

Bærekraftig utvikling - «å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine.»

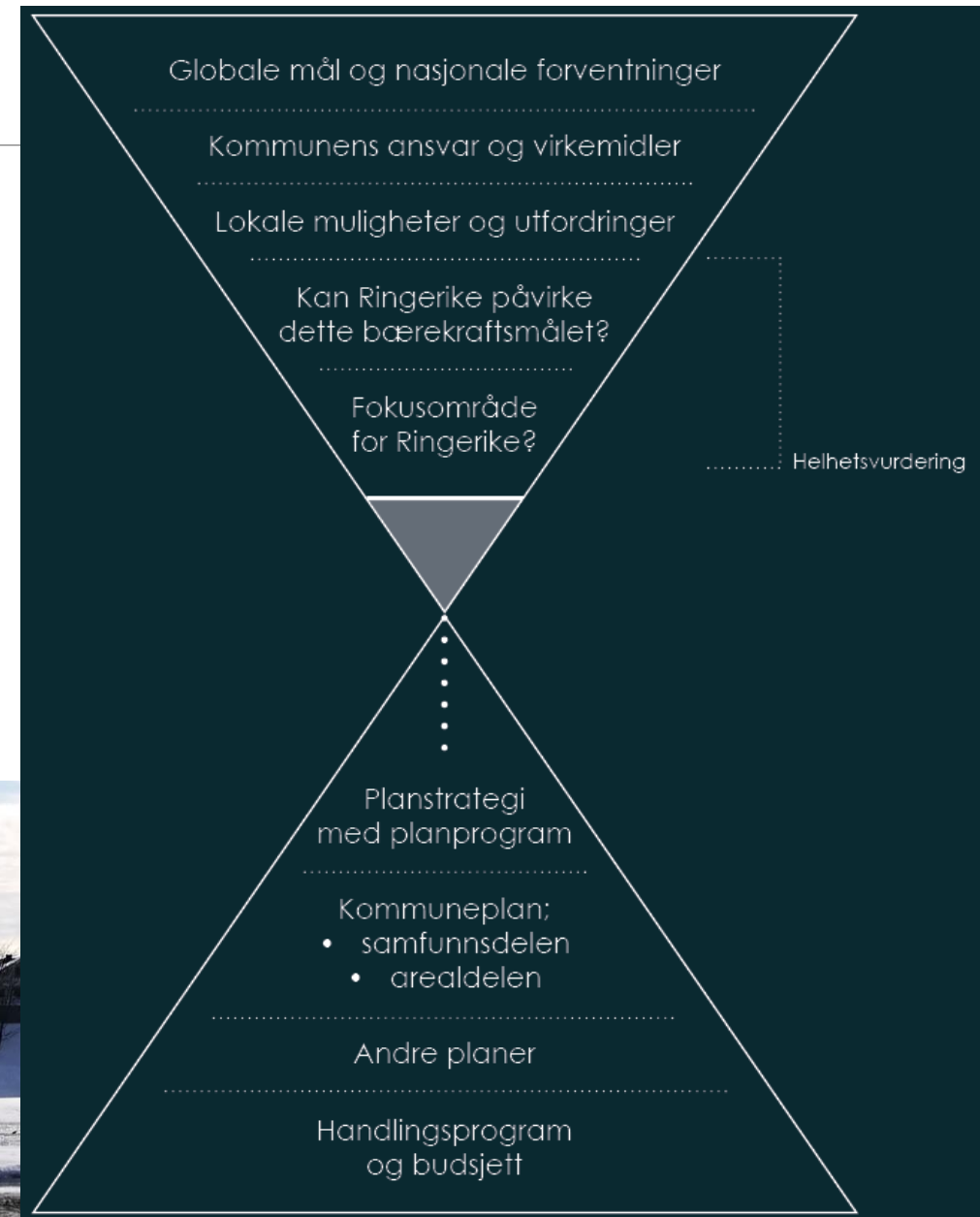
«Vi er den første generasjonen som har ressurser til å utrydde fattigdom, og vi er den siste generasjonen som har mulighet til å stoppe klimaendringene.»

Ban Ki-moon, FNs generalsekretær 2007-2016

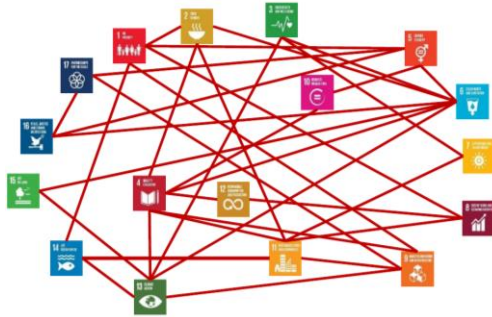
Metode

1. Globale mål og nasjonale forventninger
2. Hva er kommunens ansvar og virkemidler innenfor området?
3. Belyse lokale muligheter og utfordringer
4. Helhetsvurdering

Fokusområder for Ringerike

- Velge ut 6-8 mål som fokusområder

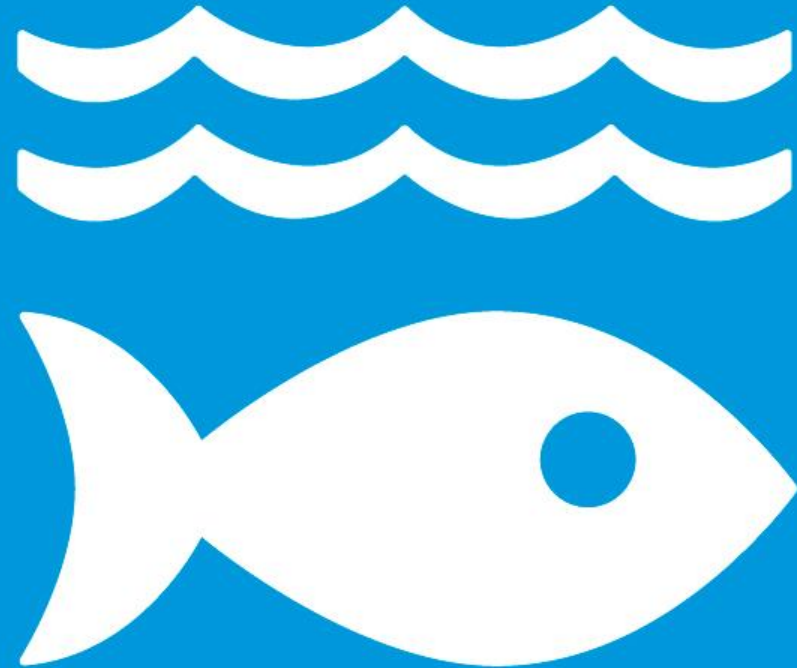
Globale mål Ringerike ikke kan påvirke

Helhetsvurdering

- Målet handler om å bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling alle
- **Helhetsvurdering**
 - Ingen utfordringer på dette målet, da Ringerike ikke grenser til hav og marine ressurser.

14 LIV UNDER VANN

Prioriteres ikke som et fokusområde

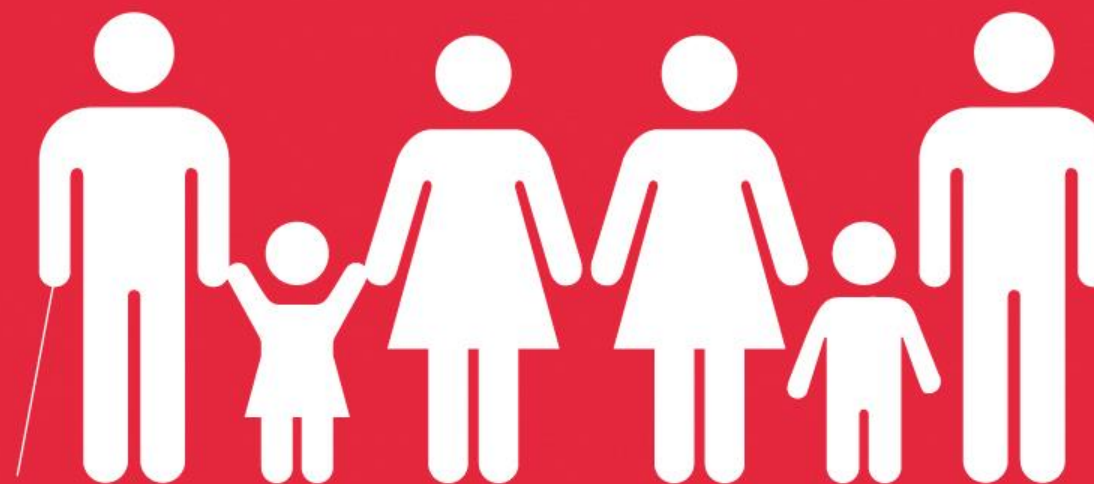
Globale mål som overlapper med andre mål

Helhetsvurdering

- Målet handler å utrydde alle former for fattigdom i hele verden
- **Ansvar og virkemidler**
 - Legge til rette for like muligheter gjennom utdanning, arbeid, støtteordninger m.m.
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Mer barnefattigdom enn landsgjennomsnittet
 - Medianinntekten lavere enn landsgjennomsnittet
 - 64% eier egen bolig, ofte aleneforeldre som leier
 - 6,7 % av barn (6-15 år) gikk på kulturskolen 2018
 - Jevn nedgang i arbeidsledighet fra 2015
 - Sosiale forskjeller
- **Overlapper med**
 - God helse
 - God utdanning
 - Bærekraftige byer og samfunn

1 UTRYDDE FATTIGDOM

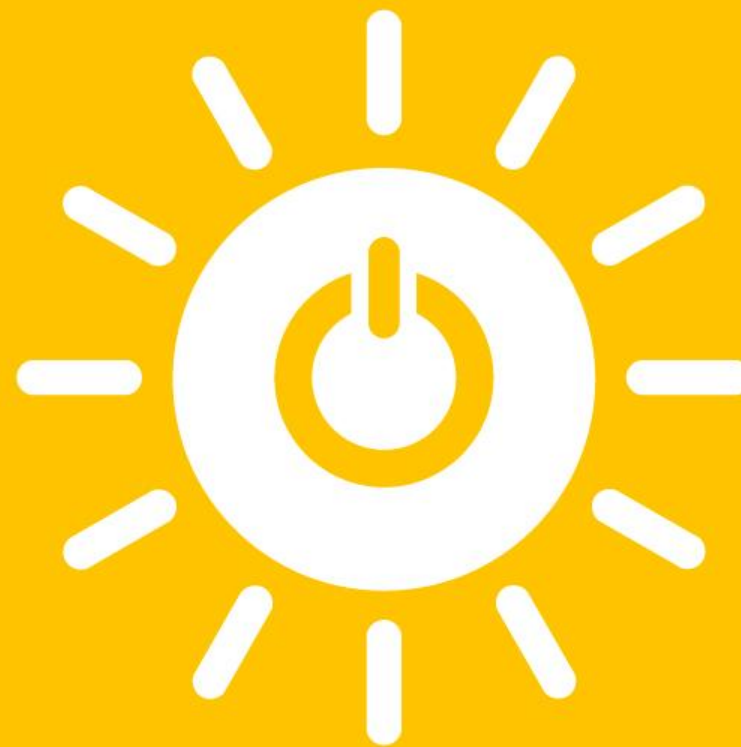

Prioriteres ikke som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris for alle
- **Ansvar og virkemidler**
 - Gjennom arealplanlegging
 - Krav i innkjøp, energieffektivisering og – omlegging i egne bygg og eiendommer
 - Pålegge tilknytningsplikt til fjernvarme
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Veitrafikk (51% av utslippene i Ringerike)
 - Energieffektiviseringspotensiale innen drift av egne bygg og det kommunale vann- og avløpssystemet
- **Overlapper med**
 - Stoppe klimaendringene

7 REN ENERGI FOR ALLE

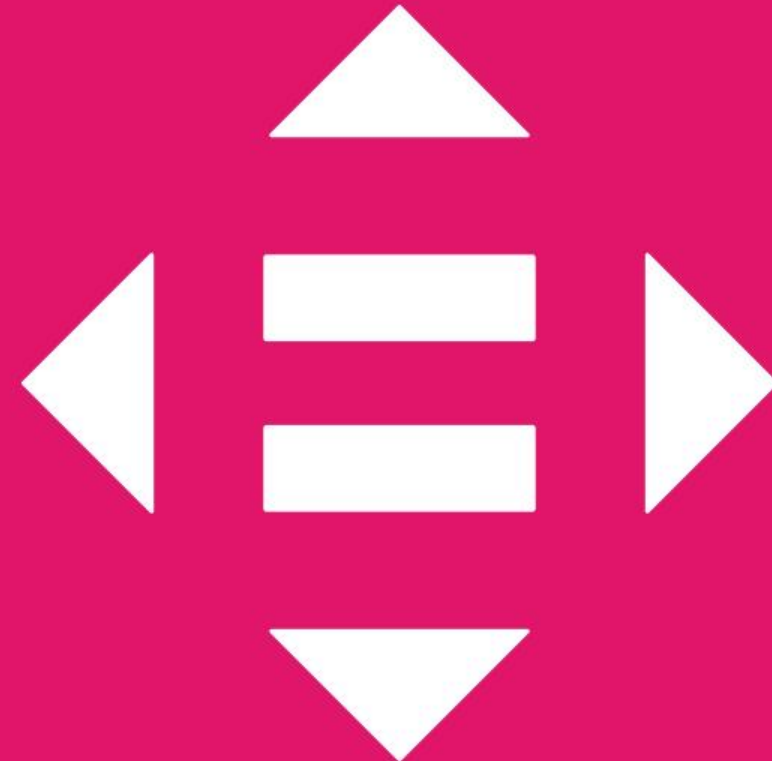

Prioriteres ikke som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å redusere ulikhet i og mellom land
- **Ansvar og virkemidler**
 - Kommunale støtteordninger
 - Varierte boområder
 - Kommunale boliger
 - Utdanningsarenaer
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Utfordringer knyttet til universell utforming
 - Deltagelse i frivillige organisasjoner er lavere enn landsgjennomsnittet for ungdom
 - Valgdeltagelse er lavere enn landsgjennomsnittet
 - Utdanningsnivået er lavere enn landsgjennomsnittet
- **Overlapper med**
 - God helse
 - God utdanning

10 MINDRE ULIKHET

Prioriteres ikke som et fokusområde

Globale mål som muligens prioriteres som fokusområder

Helhetsvurdering

- Målet handler om å utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk
- **Ansvar og virkemidler**
 - Helsestasjoner og skolehelsetjenester
 - Utdanningsarenaer
 - Landbruksmyndighet
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Flere med livsstilssykdommer enn landsgjennomsnittet
 - Lite jordbruksareal har vært omdisponert de siste årene
 - Begrensede arealer for matproduksjon
 - Knyttet til målet om god helse
 - Ikke legge unødig press på jordbruksarealer

2 UTRYDDE SULT

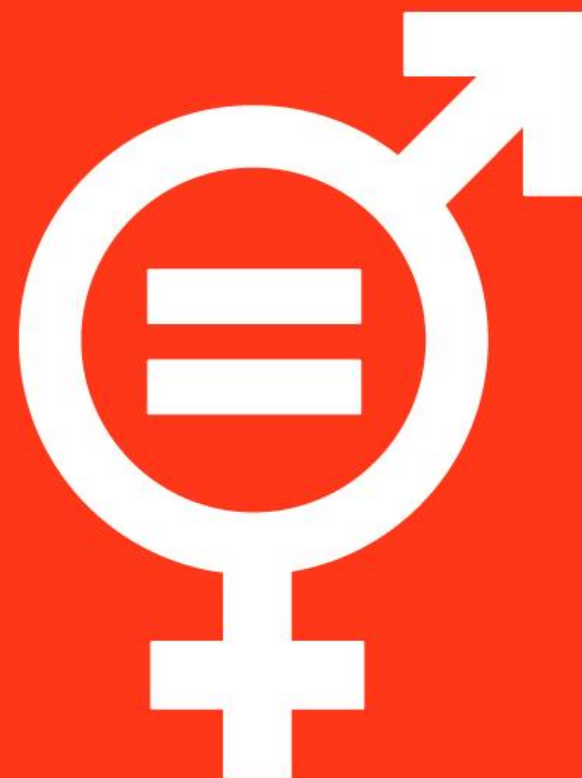
Prioriteres muligens som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å oppnå likestilling og styrke jenter og kvinners stilling
- **Ansvar og virkemidler**
 - Integrere kjønnsperspektiver i overordnede styringsdokumenter
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Andel sysselsatte i privat og offentlig sektor
 - Kvinnelige ledere
 - Andel som arbeider deltid
 - Kommunestyrerepresentanter
 - Seksuell trakassering
 - Likeverdige samfunn
 - Ikke implementert i kommunens planverk
 - Holdningsendringer

5

LIKESTILLING MELLOM KJØNNENE

Prioriteres muligens som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle
- **Ansvar og virkemidler**
 - Ansvar for at sanitære forhold i kommunen er tilfredsstillende
 - Forebygge sykdom knyttet forurensning av luft, vann og jord
 - Myndighet innen avløp, landbruk, vannforsyning, miljø, forurensning og arealplanlegging.
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Drikkevannskvalitet og vannforsyning veldig god
 - Kvaliteten på ledningsnett
 - Forebygge vannforurensning

6

RENT VANN OG GODE SANITÆRFORHOLD

Prioriteres muligens som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle
- **Ansvar og virkemidler**
 - Legge til rette for variert næringsliv
 - Legge til rette for at nye bedrifter etablerer seg
 - Tilrettelegge for at eksisterende bedrifter og arbeidsplasser videreføre
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Grus- og sandressurser av nasjonal betydning
 - Mange pendling ut av kommunen
 - Flere lavinntektshusholdninger enn landsgjennomsnittet
 - Jevn nedgang i arbeidsledighet
 - Verdiskapende arbeidsplasser
 - Arbeide for grønne og fremtidsrettede arbeidsplasser og næringer

8

ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Prioriteres muligens som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre
- **Ansvar og virkemidler**
 - Oppfordre til bio- og sirkulærøkonomi
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Forurensning i form av støy og luft
 - Utslippsfrie byggeplasser
 - Klimavennlige materialer
 - Transformere og fortette
 - Implementere nyteknikning
 - Transformere og fortette eksisterende bebyggelse, ikke bygge ned dyrka mark

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

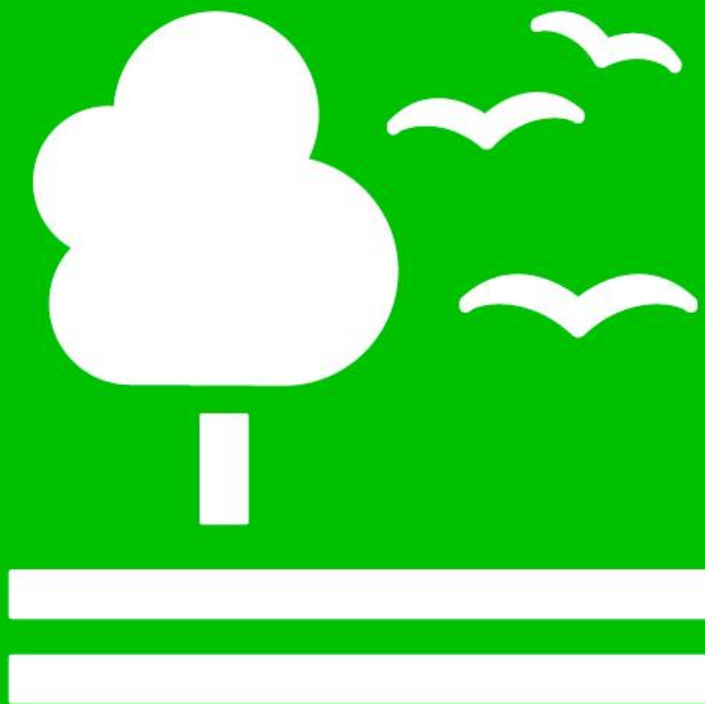

Prioriteres muligens som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold
- **Ansvar og virkemidler**
 - Planmyndighet
 - Landbruksmyndighet
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - 2000 arter utrydningstruet i Norge
 - Pollinerende insekter har gått drastisk ned
 - Forurensning til vann og vassdrag
 - Store skogområder i Ringerike
 - Viktige økosystemer må ivaretas

15 LIV PÅ LAND

Prioriteres **muligens** som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer
- **Ansvar og virkemidler**
 - Bygge velfungerende, ansvarlig og en inkluderende organisasjon i alle sektorene
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Samarbeid
 - Traumatiske opplevelser
 - Velfungerende, ansvarlige og inkluderende
 - Universell utforming
 - Deltagelse og medvirkning
 - Samarbeidsarenaer

16 FRED OG RETTFERDIGHET

Prioriteres muligens som et fokusområde

Rådmannens forslag til fokusområder for Ringerike

Helhetsvurdering

- Målet handler om å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder
- **Ansvar og virkemidler**
 - Gode og forsvarlige helsetjenester
 - Utdanningsarenaer
 - Kultur- og fritidstilbud
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Livsrelaterte sykdommer er over landsgjennomsnittet
 - Flere vann- og avløpsanlegg oppfyller ikke dagens krav
 - Flom og overvannshåndtering som følge av klimaendringer kan øke risikoen for forurensning til luft, vann og jord
 - Oppnår ikke minstekravet til fysiske aktivitet
 - Universell utforming
 - Utjevne forskjeller i helsetilstand som kan forklares med sosial og økonomisk ulikhet

3 GOD HELSE

Prioriteres som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle
- **Ansvar og virkemidler**
 - Utdanningsarenaer
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Læringsmiljøet er likt/høyere enn landsgjennomsnittet
 - Mobbing er likt landsgjennomsnittet
 - Spesialundervisning
 - Flere med grunnskole som høyeste utdanning, og færre med universitets- og høgskoleutdanning enn landsgjennomsnittet
 - Flere tar høyere utdanning i likhet med landsgjennomsnittet
 - Sosiale forskjeller

4 GOD UTDANNING

Prioriteres som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon
- **Ansvar og virkemidler**
 - Legge til rette for innovative næringer
 - Sikre en robust infrastruktur lokalt
 - Yter indirekte finansielle tjenester til innovasjon
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Daglige reiser (bil, kollektivtransport, gående, syklende)
 - Mange høyt utdannede finner ikke relevant arbeid i kommunen
 - Tilgjengelighet til fritidsaktiviteter m.m.

9

INNOVASJON OG INFRASTRUKTUR

Prioriteres som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige
- **Ansvar og virkemidler**
 - By- areal- og transportplanlegging
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Boligtyper
 - Kommunalt disponerte boliger er likt med sammenlignbare kommuner
 - Kollektivtilbud ikke godt nok, særlig ut i distriktene
 - Klimaendringer fører til naturfarer som skred, flom og overvann
 - God drikkevannskvalitet
 - Utfordring med universell utforming
 - 70% av befolkningsveksten i Hønefoss og 30% i de prioriterte tettstedene

11 BÆREKRAFTIGE BYER OG SAMFUNN

Prioriteres som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem
- **Ansvar og virkemidler**
 - Sikre at kommunens areal og innbyggere er godt rustet for å redusere klimagassutslipp og konsekvensene av klimaendringene
 - Ringerike er planmyndighet, tjenesteyter, innkjøper, myndighetsutøver, eiendomsutvikler og holdningsskaper
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Redusere klimagassutslipp
 - Konsekvenser av klimaendringer er kraftigere og hyppigere styrtregneepisoder og regnflommer
 - Løsmasseskred

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

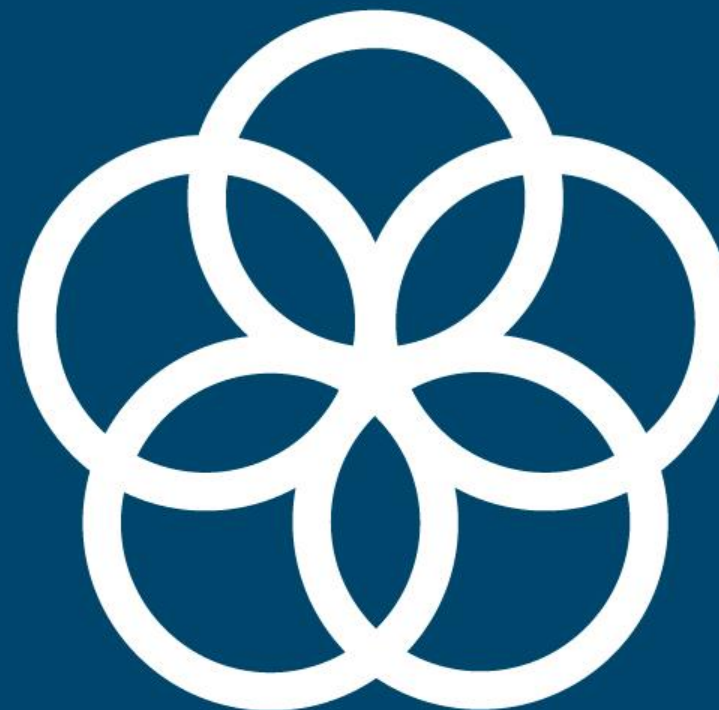

Prioriteres som et fokusområde

Helhetsvurdering

- Målet handler om å styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling
- **Ansvar og virkemidler**
 - Skape et godt og inkluderende samfunn gjennom godt samarbeid innad i organisasjonen, ut mot næringsaktører, mot overordnede myndigheter og innbyggerne forøvrig
- **Lokale muligheter og utfordringer**
 - Samarbeid
 - Parternskap
 - Medvirkning
 - Styrke gjennomføringsmulighet
 - Ser utfordringer i en større sammenheng

17 SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

Prioriteres som et fokusområde

Globale mål og nasjonale forventninger

Kommunens ansvar og virkemidler

Lokale muligheter og utfordringer

Kan Ringerike påvirke
dette bærekraftsmålet?

Fokusområde
for Ringerike?

..... Helhetsvurdering

1. Prinsippvedtak for å gi retning til rådmannens arbeid med kommunal planstrategi 2020-2023 og planprogram for kommuneplanens samfunnsdel:
 - a) Ringerike kommune skal ha følgende av FNs bærekraftsmål som fokusområder: god helse (mål 3), god utdanning (mål 4), innovasjon og infrastruktur (mål 9), bærekraftige byer og tettsteder (mål 11), stoppe klimaendringene (mål 13) og samarbeid for å nå målene (mål 17).
 - b) Bærekraftsmålene henger tett sammen og flere mål overlapper med de utvalgte fokusområdene eller er virkemidler for å nå dem. Ved dette vil kommunen hele tiden arbeide med de andre bærekraftsmålene, selv om en velger ut prioriterte fokusområder.

Avslutning og takk!

RINGERIKE
nærmest det meste

RINGERIKE
KOMMUNE